

set på Twitter

"Det er uværdigt, at Folketingets formand anvender ordet 'klimatosse' om de mange tusinde, der har valgt at stemme grønt."

JESPER THEILGAARD, METEOROLOG

temadebat | Stram Kurs og kristendom

Formand for Assisi-Kredsen: Frans' vej over for islam er ikke korstog, det er at forkynde kristendom

AF GUNNAR BACH PEDERSEN

JEG VAR VED AT få morgenteen i den gale hals. Frans af Assisi er for Iben Thranholm en del af begrundelsen for at tilslutte sig Stram Kurs. Det fortæller hun i kronikken i lørdags i Kristeligt Dagblad. Dette kan ikke undgå at interessere mig og overraske mig i min egenskab af formand for Assisi-Kredsen. Burde vi i virkeligheden på kredsens hjemmeside opfordre vore medlemmer til at støtte dette parti, fordi det er mest i samklang med den fattige helgen fra Assisi?

Thranholms argumentation bygger på den kendte begivenhed, hvor Frans under et korstog forlod lejren i Damiette og blev taget til fange af sultanens soldater, og blev ført frem for sultanen. De havde en samtale, som gav ham sultanens respekt. I Assisi er det stadig muligt at se et elfenbenshorn, som er den gave, sultanen gav ham, da han loslod ham igen. Iben Thranholm mener at vide, at Frans støttede korstogsideologien og havde det synspunkt, at "hvis muslimer med deres tro på Koranen ville afskære de kristne fra troen og fra Guds kærlighed, så skulle de afvises, slås tilbage og smides på porten". Frans' holdning til islam skulle primært være konfrontatorisk (og altså i samklang med ønsket om at smide alle muslimer ud af landet).

Dette er dog ikke en tolkning, som alle er enige om, og den bygger på nogle kilder, som er af tvivlsom oprindelse fra ikke nærmere angivne franciscanske kilder og tilskrevet broder Illuminato. Blandt dem, som ikke er netop, er franciskanerne selv, som enegte i år fejrer 800-året for den hellige Frans' møde med sultanen og ser det som en udfordring til den konfrontatoriske holdning, som mange har i forhold til islam. Jeg citerer fra en artikel i den italienske avis La Stampa: "I en tid med militære interventioner i Mellemøsten kaldet 'korstog' sætninger af jihadistisk propaganda som af kirkelige kredse og med opbygning af anti-islamiske følelser i de vestlige lande ramt af terrorisme, bliver mødet mellem den hellige Frans og sultanen en afgørende snublesten og tegnen på modsigelse."

Frans var næppe i Egypten for at støtte korstogssagen. Heller ikke, fordi han mente, at kristendom og islam var et og det samme. Men han var der mest, fordi han længtes efter martyriet, at dø for sin tro. Derfor gik han frygtløst dem i møde, som kun kunne opfatte ham som en fjende.

FRA ANDRE SAMMENHÆNGE har vi kendskab til Frans' holdning til muslimer. Forskerne i de franciscanske kildeskrifter argumenterer blandt andet ud fra den ordensregel, som Frans fik godkendt af paven i 1221. I denne regel opfordres brødre, som vil rejse til "saracener og andre vantro", at de ikke "skal lave strid eller diskussion, men være underkastet alle menneskelige skabninger for Guds kærligheds skyld og bekende at være kristne". Så skal de "når de ser, det behager Herren, forkynde Guds ord, for at de skal komme til tro på Gud den almægtige Fader, og på Sønnen, genløser og frelser, og for at de skal døbes (...)"

Her var der hverken tale om korstog eller koranefbrændinger eller om at ligesille kristen og islam. Og da franciscanske brødre på hans tid rejste som missionærer til Marokko, så var det ikke med magt bag, det var i magtesløshed og endte med deres martyrdød. Frans' vej over for islam er ikke korstog, det er

▲ Franciskanerne selv deler ikke Iben Thranholms idé om, at Frans' holdning til islam skulle være konfrontatorisk, skriver formanden for Assisi-Kredsen i Danmark. – Foto: Søren Staal

at forkynde kristendom. Og når Iben Thranholm finder, at det sekulariserede Vesten er forsvarsløst over for islam, så er løsningen ikke udvisning af alle muslimer, som Stram Kurs kræver. Det er at forkynde evangeliet til tro – også blandt etniske danskere.

Jeg skal til Assisi for at besøge de franciscanske steds medlemmer. Der for Assisi-Kredsen medlemmer. Der for har jeg brevstemt til folketingsvalget. Det blev ikke på Stram Kurs.

Gunnar Bach Pedersen er formand for Assisi-Kredsen.

◀ Denne kronik af Iben Thranholm, som er teolog og folketingskandidat for partiet Stram Kurs, har skabt debat.

Hvilken ånd råder i Stram Kurs?

AF LARS JØDAL

IBEN THRANHOLM skriver i KRISTELIGT Dagblad kronik den 25. maj, at Europa er som et tomt hus, islam er ved at flytte ind i, fordi der er et åndeligt vakuum hos os selv. Når hun har valgt at stille op for Stram Kurs, er det for at gøre opmærksom på dette åndelige vakuum og gøre kristendommen aktiv igen i samfundet.

Jeg kan være enig med Iben Thranholm i, at vi lever i et sekulært samfund, som mangler ånd, og at den slags tomrum fyldes op. Ligeledes er vi enige i at pege på kristendommen, når det gælder den ånd, som dybest set bærer livet. Derfor ville jeg selv have tænkt, at medicinen for et åndsvakuum ville være fornyet evangelisation af det kristne budskab – blandt muslimer og blandt sekulære mennesker.

◀ Når Iben Thranholm finder, at det sekulariserede Vesten er forsvarsløst over for islam, så er løsningen ikke udvisning af alle muslimer, som Stram Kurs kræver.

Mens hvis jeg forstår Iben Thranholm rigtigt, så er det en politisk medicin, som skal til, og denne medicin administreres bedst af partiet Stram Kurs. Derfor spørgsmålet: Hvilken ånd råder i Stram Kurs? Hvad er det for en ånd, som skal udfylde tomheden?

Når jeg læser på partiets hjemmeside, er det "os og dem"-ånden, jeg finder. Er man ikke etnisk dansker, dansk jøde, eller adopteret som spæd, så er man fremmed og er i bedste fald tålt – i de fleste tilfælde uønsket. De fremmede må ikke ligge samfundet til last på nogen måde, for eksempel skal det samfundsbetalte sundhedsvæsen kun være for danskere.

Et samfund inddelt i hjemmehørende og tålte (eller slet ikke tålte), det er ikke, hvad jeg forbinder med hverken Danmark eller kristendom. Jeg forbinder det snarere med de samfund, hvor for eksempel kristne tåles, men ikke har rettigheder, fordi de ikke tilhører samfundets dominerende religion. Er det den ånd, Stram Kurs ønsker indført i Danmark?

En del af svaret om ånd findes måske i Kristeligt Dagblad fra den 24. maj, hvor alle partier blev stillet spørgsmålet: Hvad vil I gøre for forfulgte kristne rundt om i verden? Fra Stram Kurs svarede partistifter Rasmus Paludan: "I stort omfang vil vi lære dem, at hvis man bliver forfulgt, for eksempel af muslimer, er den en meget dårlig idé at vende den anden kind til, som kristendommen lærer. Det er meget bedre at besvare forfølgelsen med modstand."

Er det denne ånd, som skal hjælpe os mod åndløsheden og gøre kristendommen aktiv? Jeg tror stadig, at evangelisation ville være en bedre medicin.

Lars Jødal er hospitalsfysiker.

ordet

Tag det sorte kors fra graven

AF STEEN SKOVSGAARD

ordet@k.dk

"(...) jeres hjerte fyldt af sorg." Johannesevangeliet 16, 6

OM ORDENE I SALMEN "Tag det sorte kors fra graven" (salmebogen nummer 241) skriver Grundtvig: "Tag det sorte kors fra graven, at Kristi kors skal igen plantes på sit rette sted, som ikke er ved de kristnes grav, men ved deres vugge, og at Kristi kors skal igen gives sin rette farve, som ikke er mørkets sorgens og nederlagets den sorte, men lysets, glædens og oprejsningens hvide farve, så vi vil lige så vel sige og synge: Slå det hvide kors for vuggen."

Korset skal ikke minde os om døden, sorgen, smerten og forladtheden. Det skal minde os om det nye liv, kærligheden og glæden.

I bogen "Julie er død" fortæller forfatteren Carsten Holm om den tragedie, der skete, da deres datter på 10 år døde ved en trafikulykke. Hun blev kørt ned uden for deres hjem af en spritbilist. I bogen fortæller han blandt andet om et kors, han valgte at sætte op i rabatten, dér hvor Julie var kommet der.

Korset stod i tre uger, men så en søndag morgen var det væk. Hvem kunne dog være så menneskelig at finde på at fjerne det? De var rystede, men han lavede et nyt kors og slog sig til tåls med, at det nok var en "lørdagsbrannert" med dårlig samvittighed.

Men torsdag morgen blev det også stjålet! Nu blev han vred, lavede igen et kors og sad vagt om natten med the og en kølle. Men der skete ikke noget de nætter, hvor han sad på vagt. Til gengæld blev korset stjålet andre nætter – hele fem gange. Så kunne de ikke mere og stillede det op på kirkegården, skriver han.

Da jeg læste beretningen for mange år siden tænkte jeg, om det mon ikke var en engel, som var på spil? At det ikke var onde mennesker eller spritbilisten, der ønskede at gøre dem ondt, men en engel, der ville hjælpe dem i sorgen. Det prædikede jeg om den følgende påskedag og inviterede Carsten Holm og hans familie i kirke.

For i kirken er det lettere at tale om engle. Og her kan oplevelsen vendes på hovedet. Det var ikke bare onde kræfter, som havde drevet sit spil. Det var gode kræfter, ja, engle, som skabte et vendepunkt. Påskemorgen er sådant vendepunkt. Her vender Gud Jesu kors og død til sejr.

Steen Skovsgaard er tidligere biskop i Lolland-Falsters Stift.

kronik | Tidligere på året var dåben til debat, og inden længe offentliggøres dåbsliturgirapporten. Dåben bærer en gammeldags autoritet med sig, skriver Anders Klostergaard Petersen, som mener, at dåben hverken skal være en eksamen eller en retssag

Hele eksamensaspektet i dåben skal væk

KRISTELIGT DAGBLADS KRONIK 28. MAJ 2019

AF ANDERS KLOSTERGAARD PETERSEN

Professor mso i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

En lejlighedsvis lidenskabelig drøftelse af dåbsritualet i folkekirken prægede Kristeligt Dagblads spalter i årets første måned. Siden er nadveren føjet til diskussionen, men her koncentrerer jeg mig om dåben. For nu hvor krudtrøgen har lagt sig, kan det være fornuftigt at se på debatten, sådan lidt på afstand.

Goethe skrev, at den, der ikke kan føre sit regnskab over 3000 år, lever fra hånden til munden. Det kan lyde arrogant, for kræver det ikke et indgående kendskab til kultur og historie, som de færreste er i stand til at honorere?

Jovist, men man kan også tolke det mere generøst som udtryk for en dybere indsigt, vi alle lægger til grund for vort liv. Det ville være omkostningsfuldt og ulideligt trættende, hvis vi dagligt skulle opfinde den dybe tallerken på ny.

VI BYGGER VIDERE PÅ eksisterende indsigter, teknikker, opfindelser, idealer, normer og værdier. Det ligger til grund for al kultur og er, hvad kultur drejer sig om. Små børn får deres primære læring ved at efterbabe forældre og søskende. Af samme grund går vi fra en tidlig alder i institution. Kultur er læring, imitation og derigennem videreudvikling.

Hvis vi gennem trial og error for hver ny generation kollektivt og individuelt skulle opfinde kulturen, var vi aldrig kommet til månen, havde ikke haft computere eller kunnet lytte til musik. Jeg tænkte på Goethe i forbindelse med diskussionen om dåbsritualet og forestillingen om arvesynd. Der skal betydelig kækhed og teologisk selvbekendsthed til

for at ændre eller helt, som nogle foreslog, tilsidesætte klassiske dogmer. Man kunne kalde det babelsk selvovervurdering.

Tanken om arvesynd er et grundmyttem i en kristen dybdegrammatik, som ikke kan fjernes, uden at man ændrer hele betydningssystemet.

Jeg er enig med de teologer, som har påpeget et problem i dåbsritualet, men jeg er grundlæggende uenig med dem i diagnosen af problemet. Jeg ønsker en bredere drøftelse, hvor man ikke alene ser i januar-diskussionen fokuserer på sprog og dogmer, men først og fremmest tager udgangspunkt i dåben som ritual. For det er, hvad dåben er.

MEN LAD OS BEGYNDE med det fundamentale. Enhver organisme, enhver kultur som et fællesskab, et firma, en organisation, en religion eller en nation, må selvfølgelig løbende tilpasse sig et ændret miljø. Det drejer sig ikke om at gifte sig eller blive slave af tidsånden, som enkelte hævdede. Deres tid skal såmænd nok rinde ud, før de får set sig om.

Det er ikke kun i naturen, at den, som ikke er i stand til at tilpasse sig ændrede nicher, uddør. Tænk på ØK, Store Nordiske eller Nordisk Fjer. De kunne have haft nytte af større tilpasningsduelighed. Der forsvarer et betydeligt antal sprog på årsbasis. Nogle er små, men det ændrer ikke ved den basale pointe, at kultur er en elementært skrøbelig størrelse. Antallet af forsvundne religioner og uddøde imperier er væsentligt større end de få, der har været i stand til

at reproducere sig selv, men ingen nuværende religioner har en levetid, der kommer i nærheden af de forsvundne.

Den franske digter og filosof Paul Valéry udtrykte rammende min pointe i "Åndens Krise" skrevet for præcis 100 år siden efter Første Verdenskrig:

"Elam, Ninive, Babylon var smukke, tågede navne. Og disse verdener fuldstændige ruin har lige så lidt betydning for os som deres eksistens. Men Frankrig, Rusland, England (...) kan også blive smukke navne. Og Lusia er også et smukt navn. Og nu ser vi, at historiens afgrund er tilstrækkelig stor til at rumme hele verden. Vi mærker, at en civilisation er af samme virksomheds stof som livet."

Valéry forstod kulturens sårbarhed. Hvor uendeligt lidt der skal til, for at kulturer går til grunde og forsvinder. Kun navnene forbliver, men også de vil uafvendeligt uddø. Skal kulturer opretholdes, må de plejes. Kulturbevaring kræver hårdt arbejde. Det gælder også folkekirken og dens ritualer. Selvsagt må de tilpasses miljøforandringer, hvis ikke det skal gå som de mange uddøde arter. Men hvad er problemet i dåbsritualet?

Sproget er lidt bedaget, men fra religions- og ritualforskning ved vi, at en gammel sprogdragt sjældent udgør et problem. Hoppigt er den tiltrækkende, fordi den giver ritualen en aura af fremmedartethed og fortidighed, som bidrager til at gøre det særligt. Ritualdeltagere kerer sig faktisk ikke om sproget eller dets betydning. Er det så ritualets teologi med dets grundlæggende tanker om

◀ Jeg er enig med de teologer, som har påpeget et problem i dåbsritualet, men jeg er grundlæggende uenig med dem i diagnosen af problemet.

menneskets synd, der udgør problemet? Næppe. Den slags er præster og andre literati optaget af, men det gælder de færreste almindelige kirkegængere. For egen del har jeg meget svært ved at forstå, at tanken om arvesynd skulle være så vanskelig at forlige sig med i dag. Det kræver blot avislæsning, en spadserekur i byen eller mod til at se sig selv i spejlet. Selverkendelsen ligger lige for.

Jeg er imidlertid fra samtaler, fra erfaringer som præst og som regelmæssig kirkegænger og eksaminator og ikke mindst fra min forskning overbevist om, at problemet skyldes to andre og forbundne forhold. Dåbsritualet bærer en gammeldags autoritet med sig. Det ligner en eksamenssituation, som de færreste bryder sig om at stå i, og da slet ikke for offentligt skue – det sidste er med til at forklare populariteten i lørdags- og drop-in-dåb, hvor offentlighedsdimensionen er væsentligt nedtonet.

MANGE STEDER BRUGES FORTSAT indledende tilspørgsel, om barnet er hjemmedøbt eller ej. Vær så god. Her betynder eksamen eller domsscenariet. Det forstærkes af det indtryk, at man som fader eller forælder til barnet skal stå til regnskab for trosbekendelsens enkelte led, som var det en eksamen, hvor man fuldt og helt skal billige noget, mange har svært ved at "tro på". Den offentlige bekendelse sætter en mærkelig dagsorden.

Man kræves til regnskab for noget, som man med sin fornuft i behold har vanskeligt ved at stå inde for og aflægge bekendelse til. Men dåben hverken kan

eller skal være en eksamen eller retssag, hvor man aflægger ed på noget, man ikke kan stå inde for.

Men bør man ikke det, kunne man sige. Er det ikke at tømme dåb og kirke for indhold, hvis man ikke engang længere kan bruge bekendelsen? Jo, og det er så det andet problem. Trosbegrebet skaber en væsentlig del af miseren. Af mange forskellige grunde fremstår det som en parallel og i konkurrence med en videnskabelig forklaring; men er det tilfældet, kommer kirke og bekendelse til kort.

De fleste af os vil gerne fremstå forstandige med vor fornuft i behold. Og der er kategorialt forvejel på, om man tror, det bliver regnet for i morgen, eller på syndernes forladelse. Det sidste gælder følelse og tilslutning, det første prototeori, plausibilitet eller urvidenskab.

Hvis man nu ændrede trostilsørgslen til, hvad ordet er faktisk betydsler, vil meget være vundet: "Har du tillid til den Gud, generationer før dig har fæstnet håb til?". "Vil du lægge barnet i den Guds hånd og stole på, at den kærlighed, Kristus viste mennesket, også gælder dette barn?".

Men problemet er ikke kun ordene. Det er hele eksamensaspektet, der skal væk. Det lugter af tidligere tiders kirketugt. Det bliver ikke bedre af, at fadder eller dåbsforælder ved tilspørgslen må se sig selv i rollen som en, der i kraft af et problemfyldt trosbegreb, som let forveksles med tanken om videnskabelig tilslutning, offentlig skal fremstå enfuldig. Det er i den sammenhæng og hverken i sprogdragt eller basalteologi, at dåbsritualet trænger til en ændring.